

Wat kan het concept ‘Positieve Gezondheid’ betekenen voor de dagelijkse praktijkvoering?

14/05/2020 – Dr. Geert Pint

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

Persoonlijk verhaal

Arts in 2001
haio in Leuven (Wilsele-dorp)
om nooit meer weg te gaan…

Vaststellingen

Wat komt daar om de hoek kijken…?

Gezondheidszorg als één element van zorg, naast zovele anderen.

Achtergronden

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

Sociale determinanten Gezondheid

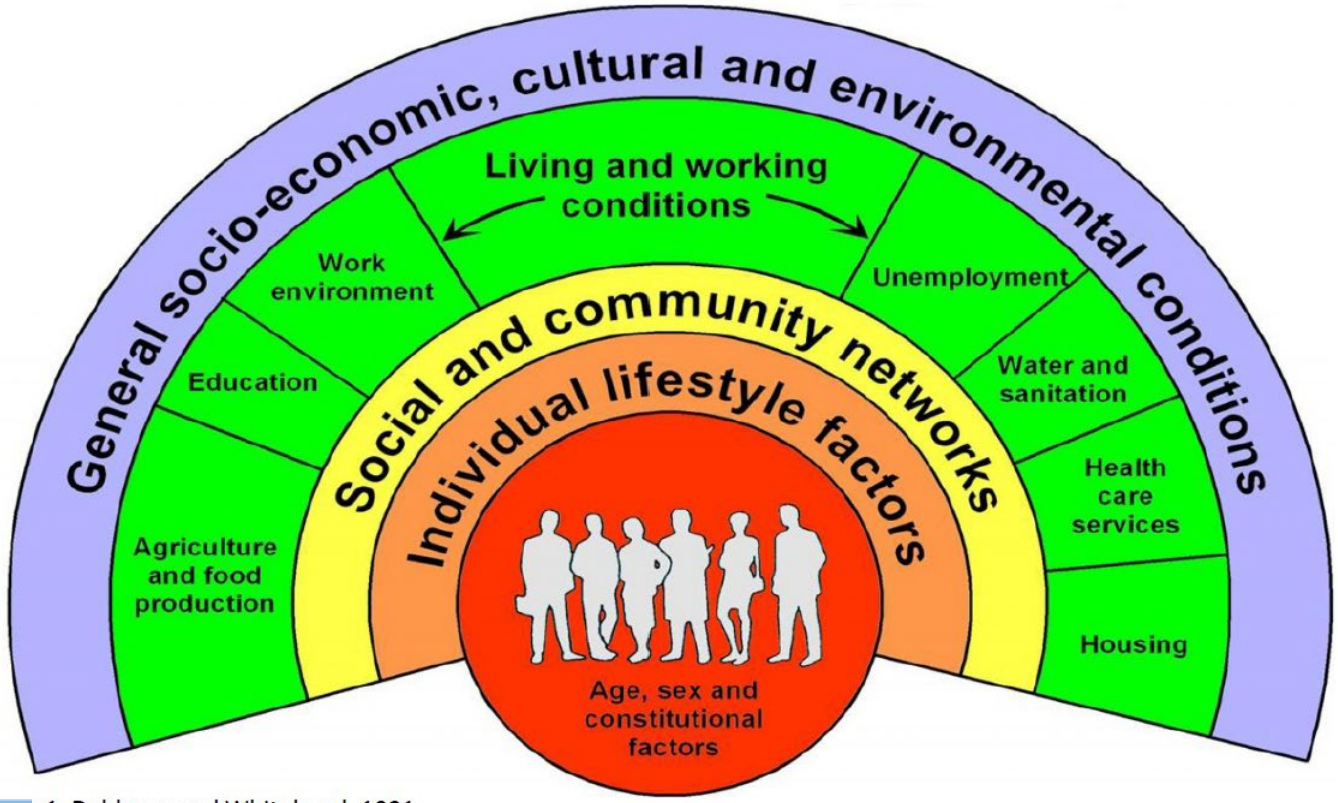

r 1. Dahlgren and Whitehead, 1991.

Dahlgren G, Whitehead M. Policies and Strategies to Promote Equity in Health. Stockholm: Institute for Future Studies; 1991.

Het bio-psycho-sociaal model

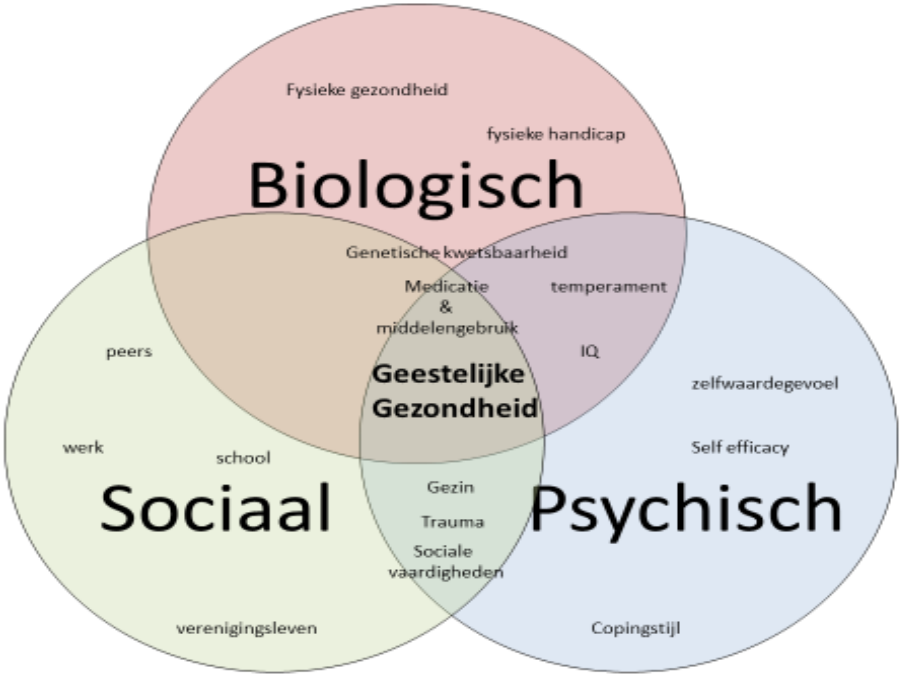

→ **MEERSPOREN - DENKEN**

* Uit Van Nuland & Timmermans 2016

4D-model in GGZ

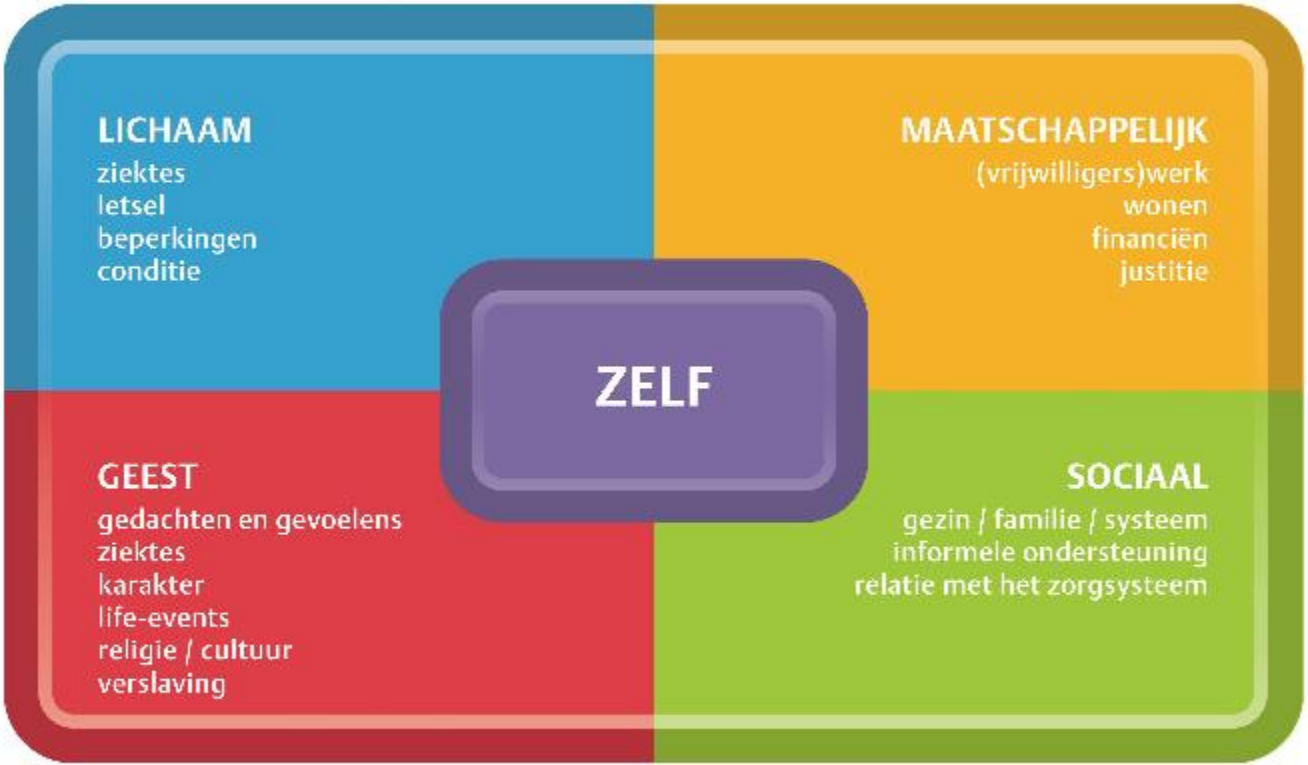

4D-MODEL Professional Subitems © Jacqueline van Riet & Nikki Makkes, Stichting Overvecht Gezond

Positieve gezondheid

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

Definitie concept ‘gezondheid’

- **‘A state of complete physical, mental, and social well-being and not merely the absence of disease or infirmity.’ (WHO, 1948)**

http://youtu.be/qoJ_zywh9uM

- *BMJ* 2011;343:d4163 doi: 10.1136/bmj.d4163

How should we define health? Huber M, Knottnerus JA, Green L, et al.

‘Health as the ability to adapt and to self manage, in the face of social, physical and emotional challenges’
het vermogen je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

Dimensies in ‘gezondheid’

Dagelijks functioneren

Zingeving

Mentaal welbevinden

Meedoen

Lichaamsfuncties

Kwaliteit van Leven

KU LEUVEN

ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

MIJN POSITIEVE GEZONDHEID

LICHAAMSFUNCTIES

- Je gezond voelen
- Fitheid
- Klachten en pijn
- Slapen
- Eten
- Conditie
- Bewegen

MENTAAL WELBEVINDEN

- Onthouden
- Concentreren
- Communiceren
- Vrolijk zijn
- Jezelf accepteren
- Omgaan met verandering
- Gevoel van controle

ZINGEVING

- Zinvol leven
- Levenslust
- Idealen willen bereiken
- Vertrouwen hebben
- Accepteren
- Dankbaarheid
- Blijven leren

KWALITEIT VAN LEVEN

- Genieten
- Gelukkig zijn
- Lekker in je vel zitten
- Balans
- Je veilig voelen
- Hoe je woont
- Rondkomen met je geld

MEEDOEN

- Sociale contacten
- Serieus genomen worden
- Samen leuke dingen doen
- Steun van anderen
- Erbij horen
- ZInvolle dingen doen
- Interesse in de maatschappij

DAGELIJKS FUNCTIONEREN

- Zorgen voor jezelf
- Je grenzen kennen
- Kennis van gezondheid
- Omgaan met tijd
- Omgaan met geld
- Kunnen werken
- Hulp kunnen vragen

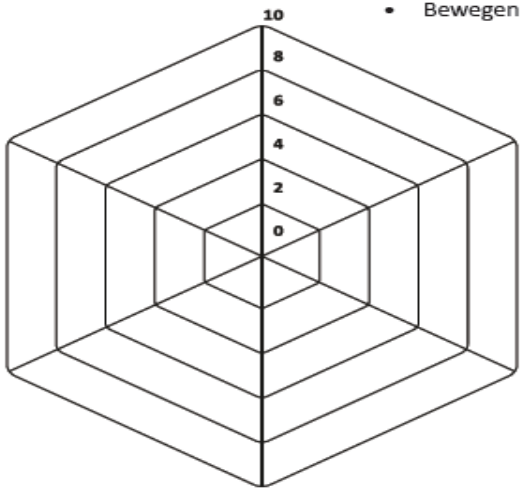

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

©Gespreksinstrument iPH – versie 1.0

iPH

ADVIES:

Neem gezondheid niet als doel op zich, maar **als middel**…

namelijk opdat **iemand ‘zijn/haar ding kan doen**’

Opmerkingen bij positieve gezondheid

- Te idealistische inschatting?
- Nood aan een omgeving die meewerkt om verandering mogelijk te maken
- Nood aan integrale zorg
- Nood aan geïntegreerde zorg
- Nood aan verbinding formele zorg en informele zorg

➔ ‘zorgzame buurt’

Zorgzame buurten

Model

KU LEUVEN

ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

Patiëntgerichte geïntegreerde gezondheidszorg

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

De Zorgzame Buurt

- Toekomstmodel voor organisatie van het ondersteunings-, hulp- en zorgaanbod in Vlaanderen, om zo de hulp en zorg voor iedereen **bereikbaar, beschikbaar en betaalbaar** te houden. Dit model biedt kansen om de kwaliteit van leven te verhogen en de kosten van de hulp- en zorgverlening te doen dalen.

  Buurtgerichte Zorg - De 'actief zorgzame buurt' als toekomstmodel voor Vlaanderen en Brussel – prof. Verté – februari 2016

- De Zorgzame Buurt beoogt een samenhangende én buurtgerichte aanpak van **wonen, zorg en welzijn** opdat de persoon met een ondersteuningsnood zo lang mogelijk thuis of in de vertrouwde omgeving kan blijven wonen.

  Inspiratienota Zorgzame Buurt – Minister Vandeurzen – 28.02.2018

Model van een ideale zorgzame buurt?

- Frome Compassionate City (Somerset – UK)
  - 28.000 inwoners

Compassionate cities Frome UK Mendip

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

Model van een ideale zorgzame buurt?

- Frome Compassionate City (Somerset – UK)
  2017 : spoedgevallen opnames
  gereduceerd met 14% (>< 28,5% stijging omgeving)

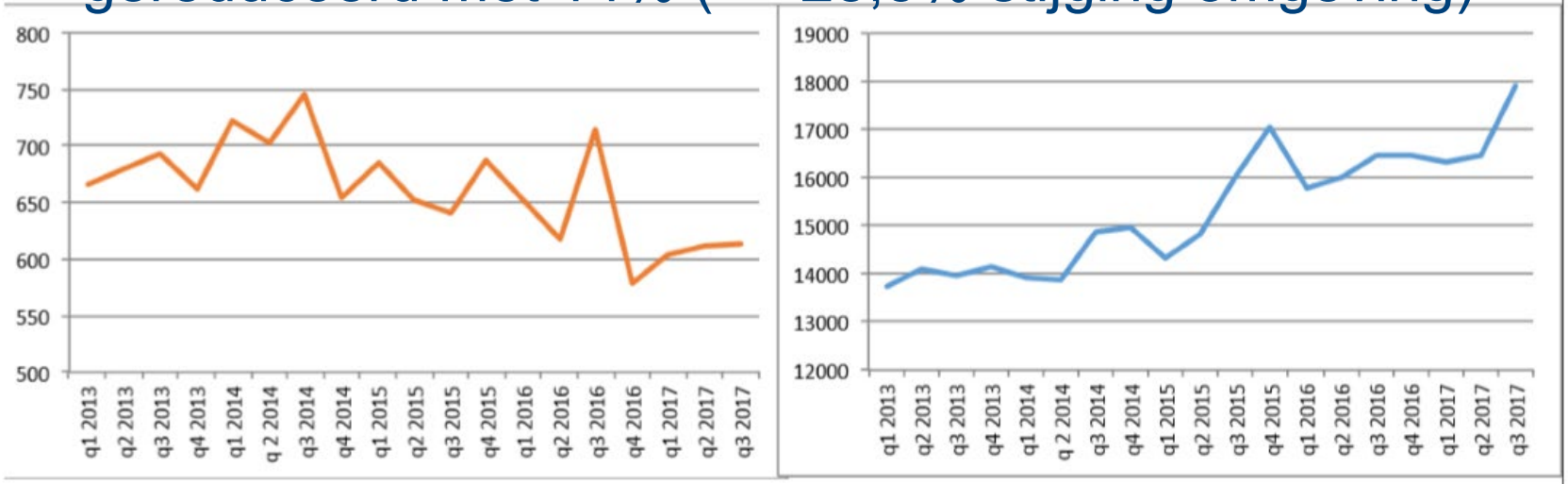

Abel J, Kingston H, Scally A, etal . Reducing emergency hospital admissions: a population health complex intervention of an enhanced model of primary care and compassionate communities. *Br J Gen Pract* 2018, 10.3399/bjgp18X699437. 30297434

Positieve Gezondheid in de praktijk

Verhaal van een huisarts

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

Hans Peter Jung

- 2015 Huisartsenpraktijk Afferden:
  duo-praktijk 2750 patiënten op het platteland van Noord-Limburg
- De huisartsenpraktijken in netwerk: ‘positieve gezondheid’
  - Praktijkgrootte teruggebracht naar 1810 patiënten per fulltime huisarts.
  - Andere vorm financiering: capitatie, obv omzet 2015.
  - Wekelijks een onderlinge bespreking waarin verwijzingen van de afgelopen week inhoudelijk beoordeelden.
  - Alle praktijkmedewerkers doorliepen tussen januari 2015 en juni 2017 leertrajecten zodat ze in de consulten aandacht konden geven aan de verschillende dimensies van het begrip ‘positieve gezondheid’.

Meer tijd voor patiënten, minder verwijzingen

	Periode 1*	Periode 2†	p-waarde‡
Aantal verwijzingen	732	549	
Aantal verwijzingen per 1000 ingeschreven patiënten	268,2	202,2	**0,001**
Spoedverwijzingen	77 (10,5%)	77 (14,0%)	0,056
Verwijzingen door praktijkassistente	72 (9,8%)	26 (4,7%)	**0,001**

* 1 mei 2015 tot en met 30 april 2016,† 1 mei 2016 tot en met 30 april 2017.‡ Chikwadraattoets; significante verschillen (p < 0,05) zijn vet

Positieve Gezondheid in de praktijk

Het verhaal van een buurt ‘Zorgzaam Wilsele Dorp’

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

© Louis Bolk Instituut

Raamwerk LBI-model voor Positieve gezondheid en Leefomgeving.

Healing communities (Ph. Delespaul)

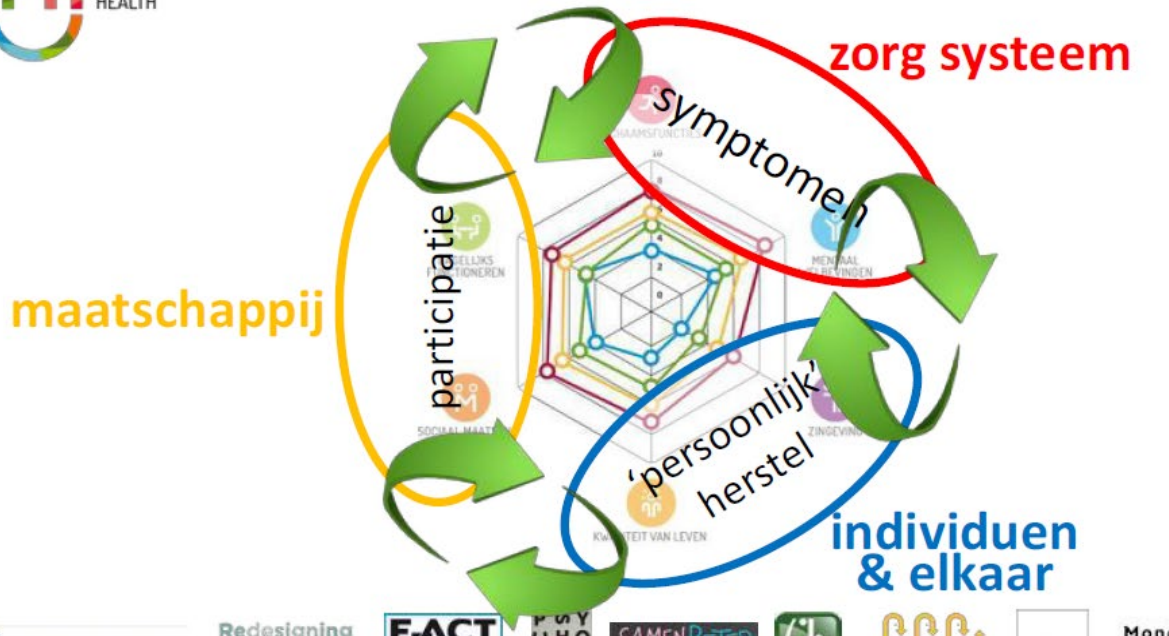

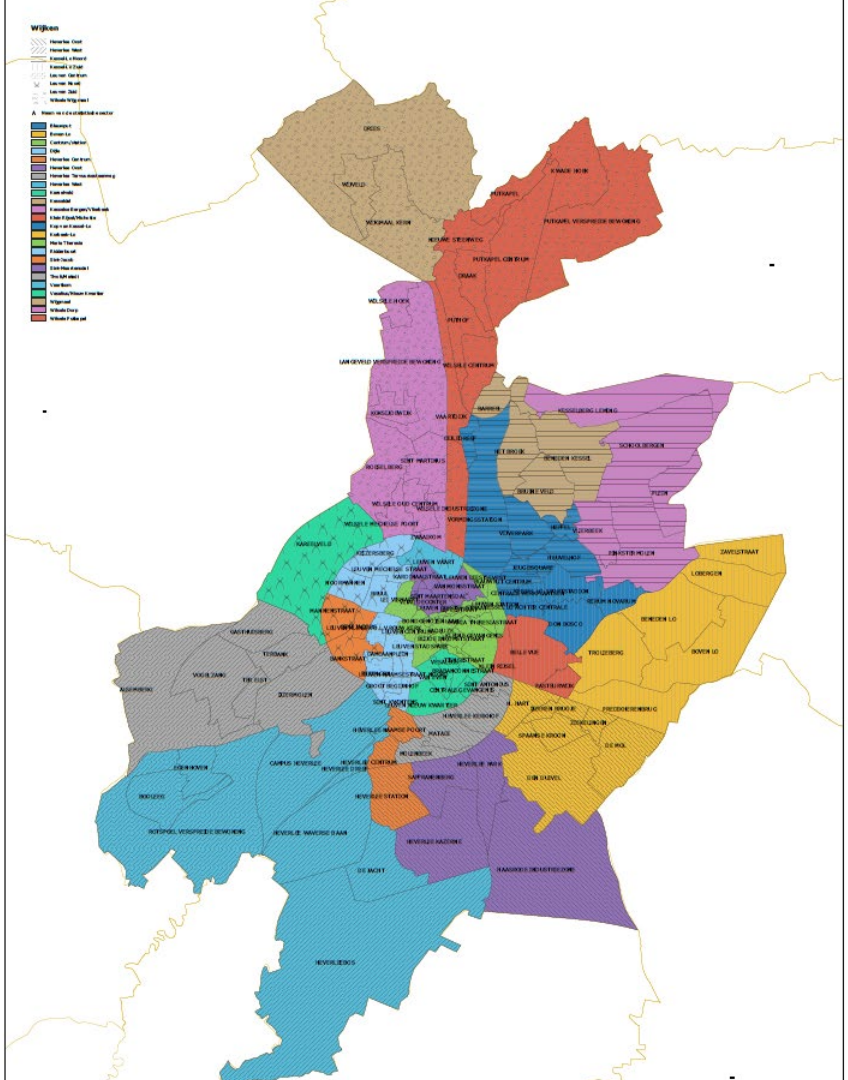

KU LEUVEN

ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

Bevolking 2017 - Wijken					
	totaal inwoners [aantal]	mannen (t.o.v. alle inwoners) [%]	vrouwen (t.o.v. alle inwoners) [%]	Belgen (t.o.v. alle inwoners) [%]	niet-Belgen (t.o.v. alle inwoners) [%]
Wilsele Dorp	4184	49,20%	50,80%	93,10%	6,90%
Kareelveld	932	49,10%	50,90%	91,30%	8,70%
Bron	Bevolkingsregisters stad Leuven				

Ouderen 2017 - Wijken						
	65 jaar en ouder (t.o.v. alle inwoners) [%]	65 jaar en ouder [aantal]	80 jaar en ouder [aantal]	90 jaar en ouder [aantal]	80 jaar en ouder (t.o.v. alle inwoners) [%]	90 jaar en ouder (t.o.v. alle inwoners) [%]
Wijk Wilsele Dorp	17,50%	732	226	29	5,40%	0,70%
Wijk Kareelveld	24,50%	228	100	21	10,70%	2,30%
Stad Leuven	16,10%	16199	5773	1032	5,70%	1,00%
Speciale waarden	. Verborgen waarde					
	Bevolkingsregisters stad Leuven					

‘Zorgzaam Wilsele-dorp’

- ‘Chronic Care’ – projecten 2016
- Zorgzame buurten van de stad Leuven
- 8 dec 2017 : startbijeenkomst
  Samenbrengen van professionals
  én
  vertegenwoordiging van de bewoners

- 1 juni 2018
  Organisatie van een co-creatief startevent: AFTRAP ZZW

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

Zorgzaam Wilsele-dorp

grote

AFTRAP

Aansluitend : DORPSCAFE

van Buurtcomité 3012WD

Een leuke avond voor alle inwoners en zorgverleners die samen van Wilsele-dorp een zorgzame buurt willen maken

Vrijdag 1 juni 2018 om 20.00 uur

Zaal Pacem Wilsele

GRATIS inkom

Organisatie van
stad Leuven & Zorgzaam Leuven
i.s.m. 3012 WD

Zorgzaam Leuven

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

LEUVEN
EEUWENOUD SPRINGLEVEND

V.U: schepen Bieke Verlinden, prof. Van Overstraetenplein1, 3000 Leuven

Zorgzame buurt ?

© www.135mm.be
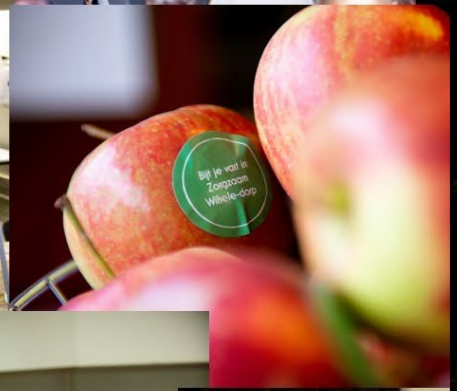
Bij je vast in Zorgzaam Wilsele-dorp

Startevent
Zorgzaam Wilsele-dorp
Zaal PACEM – Wilsele-dorp

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM
HUISARTSGENEESKUNDE
© www.135mm.be

© www.135mm.be

© www.135mm.be

© www.135mm.be
135mm.be

Sociale kaart Wilsele-dorp

- Huisartsengroep
- Huisartsenpraktijk
- Kine
- Kine
- Kine
- Kine
- Apotheek
- Apotheek
- Tandarts
- Tandarts
- Buurtcentrum Wilsele-dorp
- Woonzorgcentrum
- Lokaal Dienstencentrum
- Orthoagogisch Centrum voor mensen met beperking
- ELP in huisartsengroep
- ELP in huisartsenpraktijk
- ELP
- Loopbaan - Consulting
- Loopbaancoach

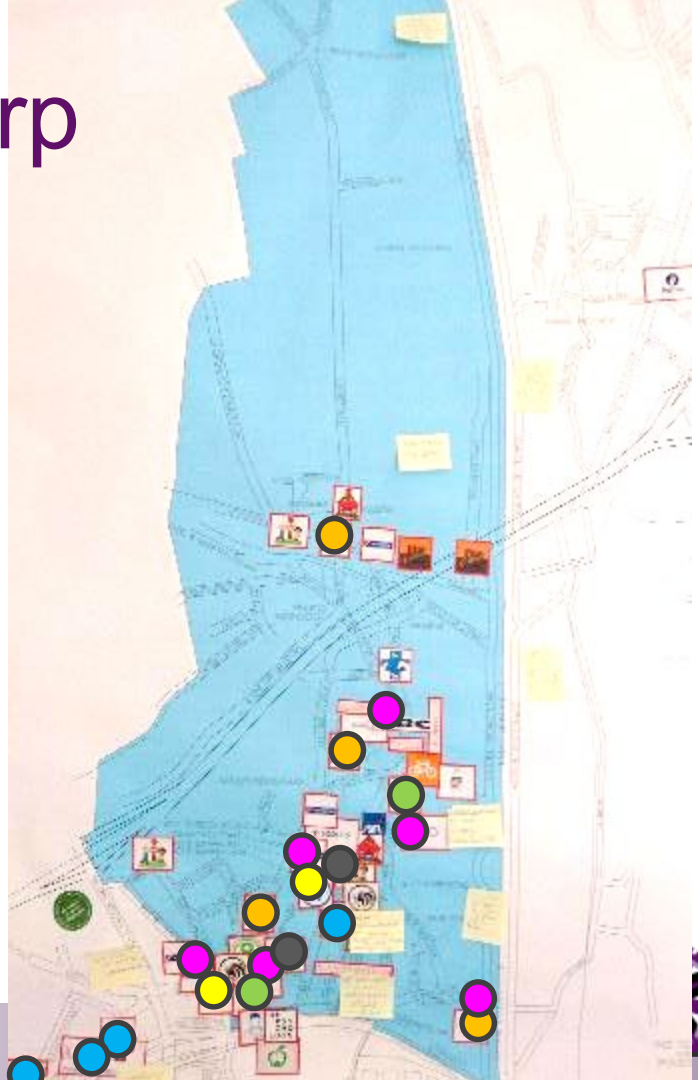

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

Positieve gezondheid in Wilsele-dorp?

LICHAAMSFUNCTIES
- Huisartsen
- Diëtist
- Thuisverpleging
- Vroedvrouw
- Apothekers
- Kinesisten
- Tandarts
- Wandelingen

DAGELIJKS FUNCTIONEREN
- Jobcoaches
- Volkstuinen

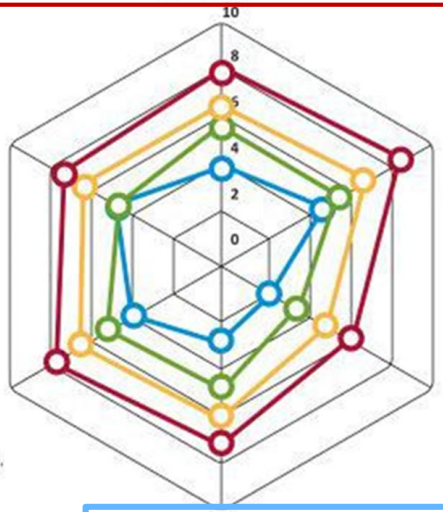

MENTAAL WELBEVINDEN
- Psychologen
- Volwassenen
- Kinderen
- Yoga-lessen
- …

SOCIAAL MAATSCH. PARTICIPEREN
- Verenigingen
- 3012WD
- Buurtcentrum Schorenshof
- Volkstuinen

ZINGEVING
- Parochie
- Catechese
- Moskee
- Scouts
- Vrijwilligerswerk
- Verenigingen

KWALITEIT VAN LEVEN
- Verenigingen
- Dorpscafé
- Groene ruimtes
- Centraal dorpsplein
- Sport & ontsp

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

Acties voor elk thema na brainstorm 20/06/18

- Kwaliteit van Leven
  - Buur-buur contacten
  - Dorpscafé – buurtcentrum samen
  - Straataanbieding – rijdende buurtwinkel?
- Meedoen
  - Meenemen nr ontmoeting
    - Ondersteuners + ondersteunnood
    - Informeel en formeel
    - Zoeken en koppelen
- Lichamelijke functies
  - Digitale info-borden bij formele ZV
  - Jeugd: voetbal – bokslessen
  - Wandelingen
- Mentaal welbevinden
  - Mentale EHBO
  - Buurtvitamientjes
    - Gesprek aangaan met ?
    - Kraamkost
    - + Portfolio vd straat
- Dagelijks functioneren
  - Langer blijven wonen
    - Centraal meldpunt
    - Info-communicatie: digitaal + analoog bv ‘raamsticker’
    - Sociale kaart
- Zingeving (“isolement doorbreken”)
  - ‘Goeiendag’-actie
  - Hoe mensen ‘eruit’ halen?

MODEL BUURTGERICHTE ZORG

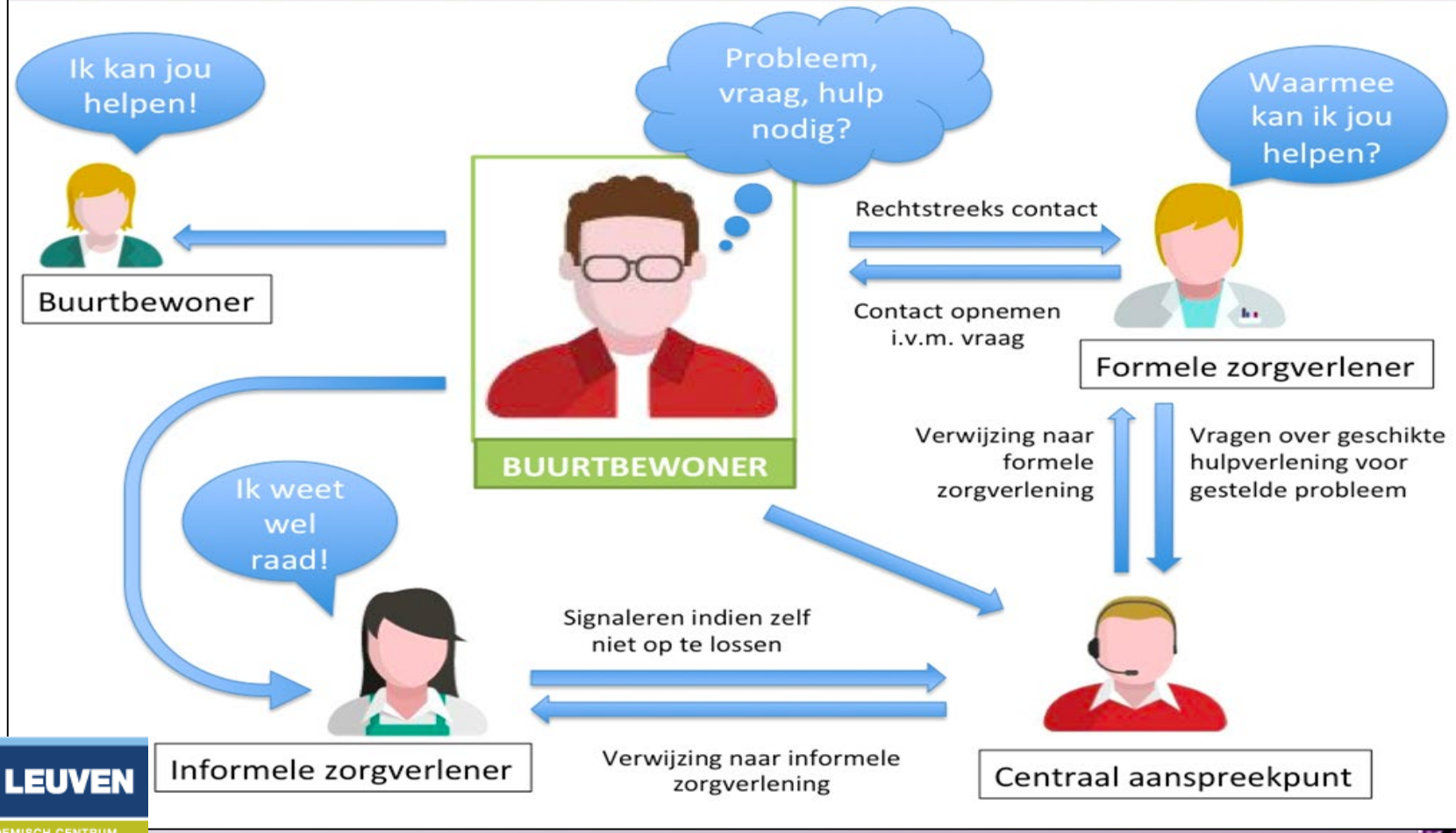

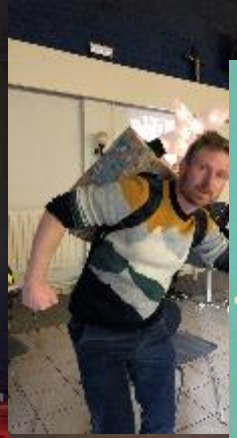

1 JAAR ZORGZAAM WILSELE DORP

ZATERDAG 14 DECEMBER

START: ZAAL PACEM

15U00 - VOORSTELLING VAN HET VOORBIJE JAAR
TOEKOMSTPLANNEN VOOR EEN NÓG ZORGZAMER WILSELE
15U30 - WE ZETTEN ONS OP VERSCHILLENDE
MANIEREN IN BEWEGING VOOR EEN KERSTOPTOCHT
NAAR DE KOKSIJDENWIJK

FINISH: KERSTMARKT KOKSIJDENWIJK

16U00 - KERSTMARKT MET HAPJES, DRANKJES
EN OPTREDENS

KERSTBUS VOOR WIE HET NODIG HEEFT!

KERSTMARKT

ZORGCENTRUM
Zorgzaam
Wilsele Dorp

‘Buurtzorgregisseur’
Buurt - Sociaal werker

Somatische zorg
- Huisartsen
- Apotheek
- Kinesitherapie
- Verpleging
- Tandarts
- Vroedvrouw
- Diëtist

Thuiszorg
- Thuiszorgdiensten
  - Poetsdienst
  - Gezinszorg
- Thuisverpleging
- Vroedvrouw

Geïntegreerd Breed Onthaal
- Welzijn
- GGZ

Psycho-therapie
- Volwassenen
- Kinderen
- Coaching

Maatschappij Verbinding
- 3012 WD
- Samana
- Seniorama
- Verenigingen
- Scholen

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

Plannen Zorgzaam Wilsele Dorp

- Verbinden: buurtvrijwilligers – zorgvragers
- Chronische zorg:
  - Wekelijkse wandelingen
  - Groepssessies
    - Hoe kan je de juiste gezondheidsinformatie vinden online?
    - Gezonde voeding
    - Beweegsessies voor personen met chronische aandoening
    - Hoe praten met mensen die zich minder goed in hun vel voelen?
    - Omgaan met stress
    - Vroegtijdige zorgplanning
    - …
- Website – Facebook - Hoplr

Vragen bij verdere uitrol zorgzame buurt

- We missen een professional die de rol van ‘verbinder’ kan op zich nemen
  - Profiel: sociaal werker – ‘Buurt’-maatschappelijk werker
  - Rol van Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO)?
  - Verbinding formele en informele zorg op buurtniveau

- Tegelijk de informele spontane acties laten gebeuren
- Aandacht voor wederkerigheid
- ‘Netwerken van netwerken’

- Wat met Geestelijke Gezondheid:
  - Rol voor eerstelijnspycholoog? (ELP)
  - Zorg nabij indien mogelijk, Schakel met extra expertise indien nodig
  - Preventie: doorbreken v sociaal isolement, betekenis geven, …
- Onderzoek: impact op mentaal welzijn van Positieve Gezondheid in Zorgzame Buurt

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

Zorgzame buurten in COVID-tijden

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

Wat helpt?

- Mekaar reeds kennen = basis voor informele zorg
- Lokaal bestuur: ondersteunt vrijwilligers
- Koppelen van een netwerk rond ‘kwetsbare’
- Sociale media: Hoplr – Facebook – WhatsApp (straat)

Positieve Gezondheid & Zorgzame buurten

Wat kan het betekenen voor uw dagdagelijkse praktijkvoering?

KU LEUVEN
ACADEMISCH CENTRUM HUISARTSGENEESKUNDE

Nu is het aan u?

- Taak van de huisarts?
- Impact op gezondheid en welzijn buurt > individueel
- Katalysator voor geïntegreerde zorg
- Rol van lokale besturen
- Burgerparticipatie = mensenrecht
- Grotere jobvoldoening

